

האנטישמיות בשמאל האמריקאי: בעבר ובהווה

סטפן ה. נורווד | 13 באוקטובר, 2021

האנטישמיות רווחת בתנועות השמאל האמריקאיות מאז היווסדן במאה ה־19, אבל היא הייתה צורמנית הרבה יותר בתנועות השמאל הקיצוני: במפלגה הקומוניסטית, בקרב הטרוצקיסטים ובתנועות השמאל החדש שקמו בשנות ה־60 ובתחילת שנות ה־70 של המאה ה־20. בעשורים האחרונים חדרה האנטישמיות גם לזרם המרכזי הליברלי ואף נהפכה לנורמה בארגון המרכזי של הזרם הסוציאליסטי המתון Democratic Socialists of America.

היסודות

היסודות לתפיסה שהשתרשה בשמאל בנוגע ליהודים והפרשנות של השמאל לאנטישמיות נטועים בפרדיגמות המרקסיסטיות והאנרכיסטיות של המאה ה־19. קרל מרקס וההוגים המובילים של התאוריה האנרכיסטית, פייר־ז'וזף פרודון ומיכאיל באקונין, תארו בגלוי את היהדות דת חומרית ואנטי־סוציאליסטית. בחיבורו On the Jewish Question (1844) תיאר מרקס את היהודי כחלפן כספים חסר מצפון וכסוחר עלוב וטען כי "רוכלות" היא "דתו הגשמית" של היהודי. הוא נתלה בסטריאוטיפ הנוצרי של היהודי חסר החמלה החותר באובססיביות אחר רווח כספי וטען כי "כסף הוא האל הקנאי של ישראל, ואין אל מלבדו". היהודים לטענתו שייכים למעמד חברתי גוסס – הבורגנות הזעירה – ומסתמכים יותר ויותר על שיטות מפוקפקות להפקת רווחים. עד ימינו אלה 'זעיר בורגנים' הוא אחד מכינויי הגנאי המרושעים ביותר בלקסיקון המרקסיסטי (Norwood, 2013). מרקס כתב מעט על השאלה היהודית גם אחרי שנות הארבעים של המאה ה־19, "אך בהתכתבויות פרטיות יחסו ליהודים כמעט תמיד היה שלילי" (Laqueur, 2006, p.24).

סטפן ה. נורווד הוא פרופסור להיסטוריה וללימודי יהדות באוניברסיטת אוקלהומה. הוא כתב שישה ספרים,

ובהם: Prologue to Annihilation: Ordinary American and British Jews Challenge the Third Reich

(2021); The Third Reich in the Ivory Tower: Antisemitism and the American Far Left (2013);

Complicity and Conflict on American Campuses (2009); האחרון נמנה עם המועמדים הסופיים לפרס

הלאומי לספרים יהודיים בקטגוריית ספרי השואה. פרופסור נורווד השתתף (עם יוניס ג. פולאק) בעריכת שני

כרכי האנציקלופדיה עטורת הפרסים Encyclopedia of American Jewish History. את התואר השלישי הוא

קיבל מאוניברסיטת קולומביה.

המייסדים של האנרכיזם המודרני התייחסו ליהודים באותה מידה של בוז שמרקס התייחס אליהם. לטענת פרודון היהודי מטבעו אינו יצרני ומתקיים "תמיד מהונאה ומטפילות" (Wistrich, 2012, p.46), ובאופן דומה גם לטענת באקונין יהודים הם "פלח נצלני באוכלוסייה, אנשים מוצצי דם" (Wistrich, 2012, p.186). ההיסטוריון המוערך רוברט ויסטריך מוסיף ומציין כי ביומנו של פרודון מופיעות טענות אנטישמיות מסתיות ומשלהבות אף יותר שקדמו לרטוריקה הנאצית, כגון "היהודי הוא אויב האנושות" ו"מרעיל הכול" (Wistrich, 2012, pp. 185-186). באקונין בוודאי היה מודע לכך שאנשים יקשרו את הביטוי 'מוצצי דם' לעלילת הדם מימי הביניים שלפיה יהודים חטפו ורצחו ילדים נוצרים כדי לנקז את דמם ולהשתמש בו להכנת מצות בפסח.

עלייתה של הציונות המודרנית כתנועה בינלאומית מאורגנת בשנות ה-90 של המאה ה-19 האיצה את יצירתם של גינויים אנטישמיים חדשים ומרושעים באותה מידה. בשנות ה-20 של המאה ה-20 קבע הממשל הסובייטי כי הציונות "נוגדת את המהפכה" וניהל מערכה מתוזמרת לביעורה משטחי ברית המועצות ולהגליית אלפי ציונים למחנות עבודה בסיביר (Norwood, 2013). הממשל הסובייטי כיבד את השאיפות הלאומיות של קבוצות אתניות וגזעיות אחרות, אך מן היהודים דרש להיטמע בחברה. ויסטריך טען כי המרקסיזם דמה לנצרות בכך ששלל שלילה מוחלטת את הדרישה היהודית להכרה לאומית וכי היא "עוד אמונה אוניברסלית שנהפכה לאימפריאליסטית" (Wistrich, 1976, p. 10).

פרעות של מוסלמים ביהודים, תמיכה קומוניסטית

המפלגה הקומוניסטית האמריקאית (The American Communist Party) הפגינה פעמים רבות תיעוב כלפי הציונות, השתמשה בטרמינולוגיה אנטישמית והשוותה את הציונות לפשיזם. בכמה מקרים היא הצדיקה פרעות של מוסלמים ביהודים בפלשתינה ובצפון אפריקה. בתחילת המאה ה-20, כשארצות הברית הייתה למעצמה הכלכלית הגדולה בעולם, התחזקה התפיסה בקרב הקומוניסטים שראתה ביהודים פלוטוקרטים ובציונות איום אימפריאליסטי. כשפרצו בפלשתינה פרעות תרפ"ט בעקבות הביקורת האנטישמית של המופתי הגדול ושל אנשי דת מוסלמים אחרים, טענה המפלגה הקומוניסטית האמריקאית כי הפורעים הערבים הם פלאחים הנלחמים מלחמת מעמדות נגד האימפריאליסטים הבריטים, והציונים הם "גוזלי האדמות" (Norwood, 2013, p. 29).

בפרעות תרפ"ט טבחו הערבים ללא רסן וללא אבחנה בגברים, בנשים ובילדים יהודים. יותר מ-130 יהודים נרצחו. ראשים של יהודים נערפו, הם סורסו ועיניהם נעקרו ממקומן, נשים נאנסו ובתי כנסת חוללו (Auerbach, 2009). העיתון של המפלגה הקומוניסטית האמריקאית דחה את הדיווחים על הזוועות האלה, שתועדו היטב, בטענה שהן המצאה ציונית. מערכת העיתון הרחיקה לכת עד כדי פרסום קריקטורה המאשימה יהודים ברצח ישו. הופיע בה צלב ענק שעל צלעו האופקית מגן דוד ועל צלעו האנכית נכתב "מיועד לערבים" (Norwood, 2013). ב-1934 הטילה המפלגה הקומוניסטית האמריקאית את האחריות

לפוגרום בקונסטנטיין שבאליג'יר על "ההתנהלות הפשיסטית" של הציונים ועל האמפריאליזם הצרפתי. בפוגרום רצחו המוסלמים יותר מ־40 יהודים ושרפו משפחות שלמות בעודן בחיים (Norwood, 2021).

השינוי בעמדה הקומוניסטית

ב־1947, לאחר שהסובייטים הסירו במפתיע את התנגדותם להקמת מדינה יהודית, אימצה המפלגה הקומוניסטית האמריקאית את תוכנית החלוקה של האו"ם. ב־1948, במלחמה שהקומוניסטים האמריקאים כינו 'מלחמת השחרור היהודית' נגד שישה צבאות ערב הפולשים, תמכה המפלגה הקומוניסטית האמריקאית בישראל. המפלגה גם גינתה את אמברגו הנשק שהטילה ארצות הברית על ארגון 'ההגנה' ואת הסירוב של הנשיא טרומן להאריך דהיורו את ההכרה במדינה היהודית. אחרי השואה רבים מן החברים היהודים במפלגה הקומוניסטית האמריקאית – ששיעורם במפלגה היה לא מבוטל – הוקסמו מן התרבות היהודית. ב־1945 הקימה המפלגה בית ספר ללימודי יהדות בניו־יורק, ובתוכנית הלימודים נכללו קורסים על אנטישמיות ואפילו קורסים ללימוד השפה העברית, אף שהסובייטים המשיכו להחרים את השפה.¹ מיעוט לא מבוטל מחברי המפלגה המשיך לתמוך בישראל גם במלחמת סיני ב־1956, אבל רוב התומכים שינו את דעתם זמן לא רב לאחר מכן, כשסיעת הרוב הפרו־מצרית ביססה את שליטתה במפלגה. בשנים 1957–1958 נרשמה ירידה חדה במספר החברים במפלגה בעקבות חשיפת פשעיו של סטלין על ידי ראש הממשלה הסובייטי ניקיטה חרושצ'וב, בעקבות הפלישה הסובייטית להונגריה ובעקבות הסכסוך הפנימי במפלגה שנסוב על מלחמת סיני. בשל כך הצטמצמה המפלגה לצמיתות לסיעה קטנה, והשמאל האמריקאי נותר רדום עד לעלייתו של 'השמאל החדש' בתחילת שנות ה־60 של המאה ה־20 (Norwood, 2013).²

¹ יש לציין שאפילו באותה התקופה נטען בעיתון המפלגה כי אין אנטישמיות בברית המועצות משום שהיהודים

הסובייטים נטשו את "התיאוריה שהם העם הנבחר והם נעלים על הגויים" (Norwood, 2016, p. 124).

² אף על פי שמעולם לא היה למפלגה הקומוניסטית האמריקאית בסיס אלקטורלי חזק ברמה הלאומית, הייתה

לה השפעה על כמה תחומי חיים בארצות הברית. גם כאשר מספר החברים במפלגה היה בשיאו, בתקופת

החזית הפופולרית (1935–1939), הוא מעולם לא עלה על 75,000 איש, אבל הפעילים בה היו נמרצים מאוד

ורבי־פעילים. יתר על כן, מספר הפעילים שהיו חברים בה לתקופות מסוימות ועזבו אותה היה גדול פי עשרה

לערך ממספר השיא הזה. מספר גדול עוד יותר של אנשים נחשפו לרעיונות של המפלגה בעקבות מעורבותם

בקבוצות רבות שהיא הפעילה וקידמה. החל מאמצע שנות ה־30 ועד לתקופת המקארתיזם בתחילת שנות ה־

50 של המאה הקודמת עמדו חברי המפלגה או אנשים שתמכו באידאולוגיה שלה בראש יותר מ־12 ועדי

עובדים שהשתייכו להתאחדות ארגוני העובדים בתעשייה (Congress of Industrial Organizations), ובתקופות

אף שלפרקים ביקרה התנועה הטרוצקיסטית, שתמיד הייתה זעירה, את המדיניות האנטישמית בגוש הסובייטי ובארצות הברית, ב־1946 פרסמה התנועה את אחד מן העלונים האנטישמיים הכי זדוניים שהשמאל הפיק אי־פעם: *The Jewish Question: A Marxist Interpretation* מאת אברהם ליאון. תפיסתו של ליאון הייתה קיצונית יותר מתפיסותיהם של כותבים מרקסיסטים שקדמו לו, והוא הכריז כי הטענה שבימי הביניים נאסר על יהודים להיות בעלי אדמות או בעלי מלאכה היא אגדה. עוד הוא טען כי ליהודים יש נטייה פסיכולוגית לעסוק בהלוואות כספים, ולדבריו גילדות שסירבו לקבל לשורותיהן יהודים לא עשו זאת בגלל "איבה על רקע דת או שנאה גזענית" אלא משום שהן ראו בהלוואה בריבית וברוכלות רמאות (Norwood, 2013).³

שלא כמו התנועה הקומוניסטית, התנועה הטרוצקיסטית שמרה בעקביות על עמדותיה האנטי־ציוניות. הטרוצקיסטים הוקיעו את המאבק להקמת מדינה יהודית; הם כינו אותו 'פילי' ו'אימפריאליסטי' והתנגדו לישראל בכל מלחמה. הם תרמו לזילות השואה – השוו אותה להפצצות של בעלות הברית על גרמניה במלחמת העולם השנייה וניפחו במידה ניכרת את מספר הנפגעים בהן. הם הציגו את הציבור הגרמני כקורבן של הנאצים ולא כתומכיהם והתעלמו מן התפקיד שמילאה האוכלוסייה הגרמנית בזוועות האנטישמיות (Norwood, 2013).

סוף שנות ה־60 של המאה ה־20: שמאלנים חדשים ולאומנים שחורים מאמצים תפיסות אנטישמיות

בתחילת דרכו הקדיש השמאל החדש מעט מאוד תשומת לב לנושא היהודי, אך עד סוף שנות ה־60 של המאה הקודמת, בעודו נוטש את העניין הראשוני שלו ב'דמוקרטיה השתתפותית' ומתחיל לשוות אופי רומנטי לדיקטטורות הקומוניסטיות במדינות עולם שלישי, הוא אימץ בגלוי עמדות אנטי־ישראליות, ובמקרים רבים כללו עמדות אלה גם אנטישמיות סמויה. השמאל החדש גם נטש את אמונתו של מרקס בפוטנציאל המהפכני הטמון במעמד הפועלים במדינות מתועשות מתקדמות, וראה באיכרים של מדינות עולם שלישי שקיבלו עצמאות באותה תקופה 'פרולטריון חלופי'. אבל המאבק היהודי העז בשלטון הבריטי הקולוניאליסטי בפלשתינה אחרי מלחמת העולם השנייה לא נחשב מהפכני בעיני השמאל

מסוימות אף הצליחו לגבש קבוצות בעלות השפעה בארגונים אחרים. למפלגה היו גם תומכים בתעשיית

הסרטים וההוצאה לאור (Norwood, 2013).

³ הארגון הטרוצקיסטי הגדול ביותר בארצות הברית, מפלגת העובדים הסוציאליסטית (Socialist Workers

Party), פרסם ב־1970 את המהדורה האמריקאית הראשונה של החיבור הזה (Leon, 1970). מפלגת העובדים

הסוציאליסטית ממשיכה עד ימינו אלה להלל ולהפיץ את החיבור, שמשולבים בו אנטישמיות כלכלית וגידופים

אנטי־ציוניים חריפים.

החדש.⁴ הוא בז לדמוקרטיה הפרלמנטרית שקמה בישראל, ואחרי מלחמת ששת הימים ב־1967 הוא בז גם לרעיון שישראל היא בת ברית חשובה של ארצות הברית. במאמץ לבסס קשרים עם תנועות מהפכניות בעולם השלישי כרתו רבים מפעילי השמאל החדש בריתות עם אפרו־אמריקאים מיליטנטיים שדגלו באלימות, וראו בהם נציגים של הציבור השחור בארצות הברית, המהווה לתפיסתם 'קולוניה פנימית' בארצות הברית.

מפלגת הפנתרים השחורים (Black Panther Party), שראתה בעצמה מפלגה מרקסיסטית־לניניסטית והייתה מוכנה לכרות בריתות עם תנועות קיצוניות של עליונות לבנה, סייעה בהחדרת רעיון 'היפוך השואה' לשמאל החדש – ישראל הייתה בעיניהם הריף השלישי החדש והיהודים היו הנאצים החדשים. היפוך השואה היה אמצעי חדש לדמוניזציה של יהודים, ולפיו המדינה היהודית היא החברה הגזענית ביותר שביצעה את רצח העם הנוראי ביותר בהיסטוריה האנושית. בתחילת דרכם היו הפנתרים השחורים מאואיסטים, אך כיוון שהם קיבלו מימון מן המפלגה הקומוניסטית האמריקאית הם החליפו את המודל האידאולוגי של סין הקומוניסטית במודל של קוריאה הצפונית, ששמרה על ניטרליות בסכסוך בין הסינים לסובייטים. לתפיסתם של הפנתרים השחורים מהותו של הסכסוך במזרח התיכון הייתה מלחמת גרילה בין פלסטינים גיבורים לישראלים 'חזירים'. פעילי המפלגה כינו את החיילים הישראלים 'פלוגות סער פשיסטיות' והאשימו את ישראל בכליאת הפליטים הערבים ב'מחנות ריכוז מודרניים' אחרי מלחמת ששת הימים. כמו הנאצים גם הפנתרים השחורים קישרו ישירות בין יהודים לפשיעה; הם הוקיעו יהודים שניהלו עסקים בשכונות אפרו־אמריקאיות בכינוי 'סוחרים שוודדים', דחו כל טענה לזכותו של העם היהודי על ארץ ישראל וגרסו כי הזכות היחידה של היהודים על הארץ היא 'זכותו של השודד'.

מאז סוף שנות ה־60 של המאה הקודמת השמאל הקיצוני בארצות הברית הלך והחריף את הדמוניזציה של ישראל באמצעות מחזור הסיסמאות של הימין הקיצוני באופן שאינו מאפשר להבדיל בין ההשמצות האנטישמיות הנוקבות שנשמעו משני הקצוות של המפה הפוליטית. ב־1955 טען הוועד היהודי־האמריקאי (American Jewish Committee) כי מדינות ערב לא היו צריכות להשקיע מאמצים בהפצה נרחבת של ספרות שנאה אנטי־ציונית בארצות הברית, משום שתנועות הימין הקיצוני במדינה הפיצו אותה עבורם. לדוגמה, ג'ראלד ל"ק סמית, איש הציבור האנטישמי הבולט ביותר בארצות הברית אחרי מלחמת העולם השנייה לפני לואיס פרחאן, הפיץ עלון של הליגה הערבית, *Jewish Atrocities in the Holy Land* (1948), שתוכנו דמה מאוד לתעמולה האנטי־ישראלית שהשמאל החדש והתנועות המיליטנטיות של הלאומיות השחורה שחברו אליו התחילו להפיץ אחרי מלחמת ששת הימים.

⁴ כבר ב־1955 הוחלט שלא להזמין נציגים מישראל לוועידת באנדונג, שהתכנסה באינדונזיה כדי לגבש אחדות

בקרב עמי אסיה ואפריקה. ההחלטה התקבלה לבקשתן של מדינות מוסלמיות אנטישמיות מאוד ולמרות

העובדה שישראל היא מדינה אסיאתית וחצי מאוכלוסייתה הגיעה מאסיה ומאפריקה.

בעלון נעשה שימוש בדימויים אנטישמיים עתיקי יומין על חוסר המוסריות היהודי והוצגו ישראלים הנוקטים "אכזריות סדיסטית" כלפי "אוכלוסייה [ערבית] חפה מפשע שמרביתה נשים, ילדים וזקנים" (Norwood, 2016, p. 125).

ב־1967, זמן קצר אחרי מלחמת ששת הימים, ה־Student Non-Violent Coordinating Committee (SNCC), ארגון המשויך לזרם השמאל הקיצוני של תנועת הלאומיות השחורה, פרסם בניוזלטר שלו מאמר שדמה בתוכנו לעלון של הליגה הערבית. כותרת המאמר הייתה 'The Palestine Problem', וכותביו האשימו ציונים ברצח ללא הבחנה של גברים, נשים וילדים ערבים. במאמר הופיעה תמונה מטושטשת שלכאורה רואים בה ישראלים יורים למוות בערבים שהועמדו בשורה עם גבם לקיר. הכיתוב תחת התמונה היה: "זוהי רצועת עזה שבפלסטין, לא דכאו שבגרמניה" (Norwood, 2013, p. 2). במאמר נטען כי המניע המרכזי שעמד בבסיס ההחלטה של הציונים להקים את המדינה היהודית בפלשתינה היה התשוקה לעושר, טענה רווחת בתעמולה האנטישמית של גורמי ימין קיצוני. כמו כן שולבו במאמר איורים אנטישמיים מרושעים שקישרו יהודים לרצח, לכסף ולגזענות. באחד האיורים הוצגה כף יד שעליה מצוירים מגן דוד וסמל הדולר, וסביבה לולאת חבל שנתלו ממנו הדיקטטור המצרי גמאל עבד אל נאצר והמתאגרף האפרו־אמריקאי מוחמד עלי. באיור אחר הוצג שר הביטחון משה דיין עם סימני דולר על כתפיו. העיתון הטרוצקיסטי האמריקאי The Militant הכחיש את הטענה כי המאמר של ה־SNCC היה אנטישמי והאשים יהודים שגיבו את פרסומו ב"היסטריה שובינסטית" (Norwood, 2013, p. 4).⁵

⁵ יש כמה הערכות בנוגע למספר התומכים בשמאל החדש, אבל הייתה לו השפעה ציבורית נרחבת בשנים

1964–1972, בעיקר בכל הקשור להעצמת ההתנגדות למלחמת וייטנאם.

מתוך: "The Palestine problem," SNCC Newsletter, June-July 1967

מוות ולידה מחדש

תנועת השמאל החדש התפרקה בתחילת שנות ה-70 של המאה ה-20, אבל הרומנטיזציה של המדינות המתפתחות והדגש על גזע במקום על מעמד מצאו להם תומכים חדשים בתנועות ליברליות בתחילת המאה ה-21. הנסיגה האמריקאית מווייטנאם וסופו של גיוס החובה לצבא, שניהם ב-1973, סייעו להניע את תהליך הקריסה של השמאל החדש. הניצחון המוחץ של ריצ'ארד ניקסון ב-1972 על המועמד הדמוקרטי לנשיאות ג'ורג' מקגוורן, איש שמאל ליברלי, שכנע רבים בשמאל כי שינוי פרוגרסיבי הוא חסר תקווה. ההתדרדרות המתמשכת במצב הכלכלי בעקבות משבר הנפט ב-1973 גרמה לרבים מן הסטודנטים בקולג'ים, הרוב המכריע של מצביעי השמאל החדש, לנטוש את האקטיביזם הפוליטי ולהתמקד בקידום הקריירה שלהם. חלקים נרחבים מציבור מעמד הפועלים, פלח חשוב בבסיס המצביעים של השמאל במחצית הראשונה של המאה ה-20, הפסיקו לתמוך בשמאל בעקבות ירידת התיעוש במשק האמריקאי ועלייתה של כלכלת ההייטק. כשהאקטיביזם השמאלני התחדש בתחילת המאה ה-21, הוא התמקד בעיקר בבעיות המטרידות את בני המעמד הבינוני-גבוה, כגון איכות הסביבה ושינויי האקלים, ענייני גזע ומגדר ופוליטיקה של זהויות.

רבים מן השמאלנים החדשים הצטרפו מאוחר יותר לפקולטות באוניברסיטאות והשפיעו על עיצוב העמדות בקמפוסים בכל הנוגע לישראל, לציונות ולאנטישמיות. בשלב זה בחייהם הם

כיהנו בתפקידים שאפשרו להם להשפיע על דעת הקהל באמצעות פרסומים, הופעות במדיה והרצאות. אנשי אקדמיה שהיו פעילים בשמאל החדש או שהושפעו ממנו מילאו תפקיד חיוני בייסודה של 'אסכולת הפריווילגיה הלבנה', וזו תרמה לטריוויואליזציה של האנטישמיות בתרבות האמריקאית ולהכשתה. הגישה של אסכולת הפריווילגיה הלבנה שולבה ברבים מספרי הלימוד של ההיסטוריה האמריקאית ושל מדעי החברה. לפי גישה זו אירופים שהיגרו לארצות הברית לפני שהגבלות ההגירה נכנסו לתוקפן בשנות ה-20 של המאה הקודמת, השתלבו בחברה במהירות ונהפכו ל'אמריקאים לבנים'. התפיסה של אסכולת הפריווילגיה הלבנה גורסת כי הזהות הגזעית, לבנה או שחורה, נותרה קו ההפרדה המהותי היחיד. ומשום שהיהודים 'הולבנו' האנטישמיות איבדה כל חשיבות בארצות הברית.

אימוץ אנטישמיות בשמאל המתון

רעיון 'היפוך השואה' נעשה רווח בשמאל המתון ובשמאל הקיצוני. בעת מבצע 'צוק איתן' בעזה ב-2014 האשימו קבוצות מאואיסטיות וטרוצקיסטיות בארצות הברית את ישראל בביצוע "התקפות שמטרות רצח עם" בערבים שהיא כלאה ב"מחנה הריכוז בעזה" (Norwood, 2016, p. 129). זמן לא רב לאחר מכן גם הארגון הסוציאליסטי הגדול ביותר בארצות הברית יצא בהצהרות דומות. ארגון Democratic Socialists of America (DSA) הוקם ב-1982, הוא מונה 25,000 חברים ובמשך שנים רבות תמכו חבריו בזכות הקיום של מדינת ישראל. בכנס שערך הארגון ב-2017 הצהירו חבריו על "סולידריות עם המאבק של האוכלוסייה האזרחית בפלסטין נגד האפרטהייד, הקולוניאליזם והכיבוש הצבאי [הישראלי]" (Radosh, 2017). מטרתה של ההאשמה באפרטהייד הייתה ליצור קישור רעיוני בין ישראל – הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון – לגרמניה הנאצית ולמדיניות ההפרדה הגזעית בדרום אפריקה תחת שלטון המיעוט הלבן. אחרי שההחלטה האנטי-ישראלית התקבלה בכנס ברוב של כ-90 אחוזים, "פרצו הנוכחים בקריאות 'מן הים עד הנהר, פלסטין תשוחרר!'" (Riesman 2018; Wall Street Journal, 2019). הסיסמה הזאת קוראת הלכה למעשה להשמדת המדינה היהודית ולהקמת מדינה מוסלמית ולא דמוקרטית שבה היהודים יהיו מיעוט נטול השפעה או לחלופין יגורשו ממנה או יושמדו לחלוטין. רבים מן החברים ב-DNA פעילים בסיעה הפרוגרסיבית של המפלגה הדמוקרטית, וארבעה מהם חברים בבית הנבחרים של ארצות הברית.

בעת מבצע 'שומר החומות' בעזה ב-2021 השווה ה-DNA את ישראל לגרמניה הנאצית וגינה את המדינה היהודית בשל "ביצוע פשעים נגד האנושות" בערבים שהיא כולאת ב"כלא פתוח". ה-DNA דרש כי "כל נבחר הציבור [...] יביעו תמיכה בקריאה הפלסטינית להפסיק

את מימון הטיהור האתני ולהחרים את מדינת האפרטהייד" (Democratic Socialists of America, 2021).⁶

תנועת BDS

תנועת BDS (Boycott, Divestment and Sanctions – חרם, מניעת השקעות והטלת סנקציות)

קוראת להחרים מוצרים ישראליים, להפסיק השקעות בחברות שסוחרות עם ישראל או פועלות בישראל ולנתק קשרים עם אוניברסיטאות ועם מוסדות תרבות ישראליים. התנועה זוכה לתמיכה רחבה כמעט מכל ארגוני השמאל הקיצוני, מה־DSA ומאנשי אקדמיה ליברלים רבים. אנשי ה־BDS פועלים לדמוניזציה של ישראל; הם טוענים כי המדינה היהודית היא גלגול חדש של גרמניה הנאצית או של דרום אפריקה בתקופת האפרטהייד ונוקטים אמצעים שפעילים אנטי־פשיסטים השתמשו בהם כדי לבדוד את אותן מדינות. National Women's Studies Association הוא הארגון האקדמי הגדול ביותר התומך ב־BDS (Redden, 2015), על אף שמחויבותה של ישראל לשוויון זכויות לנשים גדולה בהרבה מן המחויבות של כל מדינה אחרת במזרח התיכון. כמו כן חברי American Studies Association הצביעו בעד הטלת חרם על אוניברסיטאות ישראליות (Redden, 2013). גם בכינוסים השנתיים של אגודות אקדמיות אחרות נציגי השמאל מעלים דרך קבע הצעות להחלטות התומכות ב־BDS, ואלה זוכות לעיתים לתמיכה נרחבת (Redden, 2016).

BDS זכה גם לתמיכה מאחד מוועדי העובדים המסורתיים של השמאל – International Longshore and Warehouse Union (ILWU). החברות של הארגון בהתאחדות ארגוני העובדים בתעשייה הושעתה ב־1950 בעילה שמרבית חבריו הם קומוניסטים. בעת המבצעים בעזה ב־2014 וב־2021 סירבו חברי סניף ה־ILWU באוקלנד שקליפורניה לחצות את שורת המפגינים מטעם ארגון Arab Resource and Organizing Center, הנתמך על ידי השמאל, כדי לפרוק מטען מספינות סחר ישראליות. המפגינים, שרבים מהם הניפו דגלי פלסטין, הכריזו כי הם לא יאפשרו "הכנסת כסף אפרטהייד ישראלי לעיר" (Fishkoff, 2021; Israel, 2021).

⁶ בשנת 2020 ביקשו חברי הסניף הניו יורקי של ה־DSA מן המועמדים לתפקידים בעירייה לא לבקר בישראל כאנשים פרטיים או כנציגי העירייה. חמישים מחברי בית המחוקקים של ניו יורק גינו את הבקשה של ה־DSA וטענו כי היא מבטאת "אנטישמיות בוטה" וכי היא "מסוכנת, במיוחד בתקופה שבה האנטישמיות מתפשטת בארצות הברית ובעיר ניו יורק ובסביבתה". הם הכריזו כי "שום ארגון פוליטי שהאנטישמיות מובנית במצע שלו לא יתקבל בברכה בין כותלי בית המחוקקים" (Gronich, 2020; Slattery 2020).

כיום מעטים בשמאל האמריקאי, המיליטנטי או המתון, רואים באנטישמיות בעיה רצינית ורבים בשמאל אף משמיצים יהודים או מלמדים סנגוריה על אסלאמיסטים או על אנשי לאומיות שחורה שעושים זאת. לחשיפת האנטישמיות בגוש הסובייטי שגרמה לעזיבה המונית של מתפקדי המפלגה הקומוניסטית האמריקאית בשנים 1956 ו-1957 הייתה חשיבות מעטה בקרב פעילי השמאל החדש שעלה בסוף שנות ה-60 של המאה ה-20 ובקרב הפעילים בארגוני שמאל בכל העשורים שלאחר מכן. היחס המבטל שהאנטישמיות האסלאמית זוכה לו היום דומה להכחשה של קומוניסטים אמריקאים את האנטישמיות בברית המועצות. התמיכה החזקה שישראל זכתה לה בסוף שנות ה-60 של המאה ה-20 מן הפלג הפרוגרסיבי של המפלגה הדמוקרטית, נחלשה במידה ניכרת בעשורים האחרונים. כמה מחברי הפלג הזה מביעים בגלוי עמדות אנטישמיות. דוגמה לכך היא נציגת בית הנבחרים אילהאן עומאר, שהאשימה לוביסטים במתן תרומות לנושאי משרות ציבוריות כדי שהם יתמכו בישראל. היא אמרה: "זה הכול בגלל הבנג'מינים", והתכוונה לשטרות של 100 דולר שעליהם מתנוסס דיוקנו של בנג'מין פרנקלין (Hirsi Ali, 2019).⁷

האנטישמיות החדשה והבוטה בקמפוסים האוניברסיטאיים

בשנים האחרונות הפכו הקמפוסים של האוניברסיטאות האמריקאיות לזירה המרכזית להפצה של אנטישמיות המשולבת באנטי־ציונות ארסית. בקמפוסים רבים כרתו קבוצות שמאל ברית 'אדומה־ירוקה' עם סטודנטים מוסלמים, רבים מהם ריאקציונרים, כדי לגרום לדמוניזציה של ישראל, ולעיתים קרובות הם משתמשים לשם כך בדימויים אנטישמיים פוגעניים. הברית הזאת מפיצה הרבה מאוד תעמולה בקמפוס, לרוב בתמיכת חוגים ללימודי המזרח התיכון. המרצים בחוגים הללו נוהגים במקרים רבים כמו שנהגו בשנות ה-30 של המאה ה-20 המרצים בחוגים ללימודים גרמניים באוניברסיטאות בארצות הברית שחשו מחויבות להציג לסטודנטים את גרמניה הנאצית באור חיובי (Norwood, 2011). במקרים רבים סטודנטים שמאלנים ומוסלמים מפריעים בהרצאות של דוברים פרו־ישראלים או גורמים לביטולן, ובקמפוסים רבים דוברים המביעים עמדות פרו־ישראליות זקוקים לליווי צמוד של מאבטחים חמושים. מידי שנה סטודנטים שמאלנים ומוסלמים עורכים בקמפוסים את 'שבוע האפרטהייד הישראלי', ובמהלכו נישאים נאומים ומוצגים מיצגים אנטי־ישראליים בוטים, שרבים מהם נגועים באנטישמיות.

הרטוריקה האנטישמית המשולהבת שאימצו אנשי הברית האדומה־ירוקה הובילה לתקיפות אלימות של סטודנטים יהודים ולאיומים על נאומים שהם מזמינים לקמפוסים כדי להרצות על אנטישמיות. האווירה האנטישמית המאיימת הזאת הולכת ומתפשטת גם מחוץ לקמפוסים ואף הגיעה לכדי תקיפות ודקירות של יהודים בכמה ערים בארצות הברית.

⁷ לפי אייאן חירסי עלי "המשאבים המושקעים בהפצת האידאולוגיה האסלאמית והאנטישמיות הטבועה בה גדולים בהרבה מן הסכומים שקבוצות פרו־ישראליות משקיעות בארצות הברית" (Hirsi Ali, 2019).

חוקר מדע המדינה הנודע בנג'מין גינסברג ציין כי בימינו אנשי מנהלה בקמפוסים "מגיבים במהירות לכל רמז דק ביותר לפעילות גזענית, סקסיסטית או הומופובית" אבל "מסרבים לנקוט אמצעים נגד פעילים אנטישמים" (Ginsberg, 2011, p. 4). אנשי מנהלה מוכנים לוותר ויתורים מרחיקי לכת לטובת סטודנטים מיליטנטים שמאלנים, מוסלמים ואפרו-אמריקאים כדי למנוע התפרעויות שהיו נפוצות בקמפוסים רבים בשנות ה-60 של המאה ה-20 ואילצו רבים מבכירי האוניברסיטאות להתפטר. גינסברג ציין גם שכל איש מנהלה שיימצא את עצמו בעימות עם אותן קבוצות "ככל הנראה [...] יתויג כ'שנוי במחלוקת', וחברות השמה המאחרות מועמדים למשרות חדשות ולקידום בענפי המנהלה יפסחו עליו" (Ginsberg, 2011, p. 7). אוניברסיטאות אמריקאיות דואגות לכך שהאנטישמיות תונחל לדור הבא.

דמוניזציה של ישראל נהפכה למיינסטרים

בעשורים שאחרי מלחמת וייטנאם השתרשו בקרב ליברלים מן הזרם המרכזי רבים מן הרעיונות של השמאל החדש. אנטישמיות ואנטי־ציונות שולבו זו בזו עד כדי שהן אינן ניתנות להפרדה. ההאשמה בת האלפיים ברצח ישו התחלפה, והמדינה היהודית מואשמת כיום ברצח העם הפלסטיני החף מפשע (Pollack, 2017). הדמוניזציה של ישראל הדמוקרטית נהייתה אופנתית בקרב חוגי השמאל ויותר ויותר גם בקרב אנשי המרכז הליברלי, אף שהם מתעלמים מרדיפות ומזוועות המתרחשות כדבר שבשגרה תחת משטרים רודניים.

מקורות

Auerbach, J. (2009). *Hebron Jews: Memory and conflict in the land of Israel*. Rowman & Littlefield.

Democratic Socialists of America. (2021, May 13). DSA stands with Palestinians: From Sheikh Jarrah to Gaza and beyond. <https://www.dsaua.org/statements/dsa-stands-with-palestinians-from-sheikh-jarrah-to-gaza-and-beyond/>

Editorial Board. (2019, February 11). The education of Ilhan Omar. *Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/articles/the-education-of-ilhan-omar-11549930665>

Fishkoff, S. (2021, June 9). Anti-Israel protestors block Zim ship from Oakland port. *Times of Israel*. <https://www.timesofisrael.com/anti-israel-protesters-block-zim-ship-from-oakland-port/>

Ginsberg, B. (2011) Why university administrators tolerate antisemitism. In E. G. Pollack (Ed.), *Antisemitism on the campus: Past & present*. Academic Studies Press.

- Gronich, M. (2020, August 21). "Albany beat." *Jewish Press*.
<https://www.jewishpress.com/news/us-news/ny/albany-beat-47/2020/08/20/>
- Hirsi Ali, A. (2019, July 12). Can Ilhan Omar overcome her prejudice? *Wall Street Journal*. <https://www.wsj.com/articles/can-ilhan-omar-overcome-her-prejudice-11562970265>
- Israel, D. (2021, June 11). "ZIM ship leaves Oakland harbor as longshoremen refuse to cross anti-Israel picket line." *Jewish Press*.
<https://www.jewishpress.com/news/israel/zim-ship-leaves-oakland-harbor-as-longshoremen-refuse-to-cross-anti-israel-picket-line/2021/06/06/>
- Laqueur, W. (2006). *The changing face of antisemitism: From ancient times to the present day*. Oxford University Press.
- League of Arab States. (1948). *Jewish atrocities in the Holy Land*.
- Leon, A. (1970). *The Jewish question: A Marxist interpretation*. Pathfinder Press.
- Norwood, S. H. (2011). Antisemitism in the contemporary American university: Parallels with the Nazi era. *Analysis of Current Trends in Antisemitism*, 34.
<https://sicsa.huji.ac.il/sites/default/files/sicsa/files/acta34.pdf>
- Norwood, S.H. (2013). *Antisemitism and the American far left*. Cambridge University Press.
- Norwood, S.H. (2016). Convergent anti-Zionisms: The American far left and far right. In R. S. Wistrich (Ed.), *Anti-Judaism, anti-Zionism, and delegitimizing Israel*. University of Nebraska Press.
- Norwood, S.H. (in press). Communists encounter Islamic antisemitism and misogyny, 1917–1957. *Modern Judaism* 42(1).
- The Palestine problem. (1967, June–July). SNCC Newsletter.
https://www.crmvet.org/docs/sv/6707_sncc_news-r.pdf
- Pollack, E. G. (2017). From a pariah people to a pariah state. In E. G. Pollack (Ed.), *From antisemitism to anti-Zionism: The past & present of a lethal ideology*. Academic Studies Press.

Radosh, R. (2017, August 17). Israel boycott backlash: This is not the DSA I founded. *Daily Beast*. <https://www.thedailybeast.com/israel-boycott-backlash-this-is-not-the-dsa-i-founded>

Redden, E. (2013, December 17). American Studies Association backs boycott of Israeli universities. *Inside Higher Ed*.
<https://www.insidehighered.com/news/2016/06/07/anthropology-group-rejects-resolution-boycott-israeli-academic-institutions>

Redden, E. (2015, December 1). National Women's Studies Association joins Israel boycott movement. *Inside Higher Ed*.
<https://www.insidehighered.com/news/2016/06/07/anthropology-group-rejects-resolution-boycott-israeli-academic-institutions>

Redden, E. (2016, June 7). Anthropology group rejects resolution to boycott Israel academic institutions. *Inside Higher Ed*.
<https://www.insidehighered.com/news/2016/06/07/anthropology-group-rejects-resolution-boycott-israeli-academic-institutions>

Riesman, A. (2018, December 14). How the DSA went from supporting Israel to boycotting the Jewish "ethno state." *Daily Beast*.
<https://www.thedailybeast.com/how-the-dsa-went-from-supporting-israel-to-boycotting-the-jewish-ethnostate>

Slattery, D. (August 18, 2020). DSA assembly members condemn socialist group for "no travel to Israel" pledge. *New York Daily News*.
<https://news.yahoo.com/n-y-assemblymembers-condemn-socialist-220100446.html>

Wistrich, R. S. (1976). *Revolutionary Jews from Marx to Trotsky*. George G. Harap.

Wistrich, R. S. (2012). *From ambivalence to betrayal: The left, the Jews, and Israel*. University of Nebraska Press.